

Medya ve eşitlilik Kılavuzu

Kadın ve Cinsel Yönelim

Media and Diversity Guidelines

Women and Sexual Orientation

ÖNSÖZ

Avrupa Birliği'ne uyum sürecindeki beklentilerden birisi de tüm aday ülkelerin toplumsal katılımın sağlanması konusunda Avrupa değerlerini benimsemiş olmalarıdır. Bu değerlerin algılanması, içselleştirilmesi ve buna yönelik iyileştirici bir takım girişimlerin oluşmasında medyanın rolü kaçınılmazdır. Medyanın etkinliği özellikle toplumda daha dezavantajlı konumda olan kadınlar, çocuklar, engelliler, farklı cinsel yönelimlere sahip olanlar ve farklı kültürlere mensup gruplar göz önünde bulundurulduğunda daha da önem taşımaktadır.

Medya ve Çeşitlilik Kılavuzu, 2005 yılında British Council'in BBC World Service Trust (WST) işbirliği ile medyanın toplumsal katılımındaki rolünü desteklemek amacıyla başlattığı ve 2006 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin ulusal ortak olarak yer aldığı Medya ve Toplumsal Katılım projesi kapsamında hazırlanmıştır.

Söz konusu proje kapsamında yürütölen bilimsel araştırmada farklı medya gruplarını temsilen seçölen dört ulusal gazetede bir yıl boyunca yayınlanan haberlerde farklı toplumsal grupların nasıl temsil edildiği içerik analizi tekniğiyle araştırılmış ve araştırma sonuçlarına göre daha dezavantajlı konumda olan grupların temsilinde sorun odakları tespit edilerek konuyla ilgili varolan meslek ilkelerinin geliştirilmesi gereği ortaya koyulmuştur.

Medya ve Çeşitlilik Kılavuzu'nu hazırlamak için Türkiye'nin yazılı ve görsel medya kuruluşlarına mensup önde gelen medya profesyonelleri (editörler, okur temsilcileri, gazeteciler, televizyoncular) ve ilgili sivil toplum kuruluşu temsilcileri ile akademisyenlerin katılımıyla bir dizi ilke geliştirme toplantısı yapılmıştır:

- Çocukların Medyada Temsili, 20 Ocak 2007, İstanbul
- Kadınların ve Cinsel Yönelimlerin Medyada Temsili, 24 Şubat 2007, İstanbul
- Kültürel Farklılıklar ve Toplumsal Barışın Sağlanmasında Medya'nın Rolü, 24 Mart 2007, İstanbul

Her bir toplantıya, BBC'den konuyla ilgili uzmanların katılımıyla karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımı sağlanmıştır. Ayrıca konuyla ilgili uluslararası kuruluşların, çeşitli ülkelerdeki ve Türkiye'deki meslek örgütlerinin ve medya kuruluşlarının ilkeleri de derlenerek tartışmaya temel oluşturmuştur. Toplantılarda, sorumlu, ilkeli, kamu çıkarını öne alan gazeteciliğin önündeki engeller incelenmiş, medyanın toplumsal katılımın güçlendirilmesine yönelik rolü ve bu kapsamda yapılması gerekenler tartışılmış ve bu doğrultuda toplantı sürecinde oluşturulan ilkeler, bir kez daha katılımcıların, proje ortaklarının ve danışmanlarının görüşüne sunulularak derlenmiş ve elinizdeki kitapçıkta bir araya

getirilmiştir. Bu çalışma ile Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin yayınladığı Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi'nde belirtilen ilkelerin kapsamının genişletilmesi ve yaygınlaştırılması da hedeflenmektedir.

Medya ve Çeşitlilik Kılavuzu toplumda daha dezavantajlı konumda olan grupların medyada daha kapsayıcı ve adil biçimde temsil edilmesine yönelik genel ilkeleri içermektedir. Bu gruplara, yenilerinin eklenerek çalışmanın genişletilmesi ve mevcut olan metnin güncellenerek yeniden düzenlenmesi mümkündür. Medya kuruluşlarının kendi kurumsal yapı ve kapasiteleri ölçüsünde bu ilkeleri düzenlemesi ve genişletmesi, ve ilkelerin kurum içi çeşitli mekanizmaların kurulmasıyla hayata geçirilmesi medya kuruluşlarının göstereceği çaba ve kararlılığa bağlıdır.

Bu kılavuzun hazırlanmasında emeği geçen BBC WST ve tüm toplantı katılımcılarına teşekkür ediyor ve sizin de desteğinizle bu çalışmanın toplumsal katılıma katkıda bulunmasını diliyoruz.

Orhan Erinç

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanı

Chris Brown

British Council Türkiye Direktörü

Kadın, Cinsel Yönelim ve Medya

Medyanın üretim süreci ve içeriğini toplumsal cinsiyet eşitliği yararına dönüştürme için kılavuz

Hedefler

Medya sahip olduğu güç ile toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yeniden üreten bir araç olmak yerine, toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirme hedefine katkıda bulunmak için önemli bir mücadele alanı ve aracına dönüştürülmelidir.

Bu doğrultuda, medya kuruluşları, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama konusunda bugüne kadar sürdürülen iyi niyetli çabaları daha ileri boyutlara taşıyarak,

ulusal ve uluslararası düzenlemelerde ifadesini bulan cinsiyetler arası eşitlik idealini hayata geçirmek için alanına giren sorumlulukları büyük bir özen içinde yerine getirmeyi görev bilmelidir.

Bu bağlamda medya kuruluşları ve medya çalışanları, cinsiyet ve cinsel yönelim farklılığına dayalı ayrımcılıkla mücadele etmeyi hedef olarak benimsemelidir.

Medya kuruluşlarına düşen temel görevler

Medya kuruluşları, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama konusunda ulusal ve uluslararası hedeflerden yola çıkarak, toplumsal cinsiyet duyarlılığıyla kendine özgü özenetim politikaları ve kurum içi izleme mekanizmaları oluşturarak bunları kamuoyuna duyurmalıdır. Bu mekanizmalar, medya içeriğinde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama hedefinden sapmalar söz konusu olduğunda öneri geliştirebilecek danışma organlarını da içermelidir.

Çalışanların toplumsal cinsiyet duyarlılığını artırmayı hedefleyen kurum içi eğitim programları oluşturulmalı, ayrıca kurum dışı programlara katılım da teşvik edilmelidir.

Toplumda cinsiyet ve cinsel yönelim ayrımcılığı konusundaki her türlü ihlalin izlenmesi, haber ve diğer içerikler yoluyla topluma yansıtılması bütün medya kuruluşlarının öncelik verdiği bir konu olmalıdır.

Çalışanlar, her tür olay ve olguyu toplumsal cinsiyet eşitliği açısından irdelemeye yönlendirilmelidir.

Medya kuruluşlarındaki istihdam sürecinde ve medya çalışanlarının meslek örgütlerindeki temsilinde farklı cinsiyetlerdeki çalışanlara eşit olanaklar sağlanmalıdır.

Bu çerçevede;

- Çalışanlar arasında kadınların sayısının artmasına önem ve öncelik verilmelidir.

- Eşit işe eşit ücret ilkesi farklı cinsiyetlerdeki medya çalışanları açısından geçerli kılınmalıdır.
- Yönetim kademelerinde kadınların da yükselmesine olanak tanınmalıdır.
- Kadınlar ve cinsel yönelimleri farklı olanların işyerinde ayrımcılık ve tacize uğramalarını önleyici politika ve mekanizmalar oluşturulmalıdır.

Medya profesyonellerine düşen temel görevler

Medya çalışanları, cinsiyet ve cinsel yönelim ayrımcılığına karşı duyarlılığın geniş bir tabana yayılması sürecinde önemli bir rol oynadıklarının farkında olarak;

- Kadınların ve cinsel yönelimleri nedeniyle ayrımcılığa maruz kalanların sorunlarına daha çok ilgi göstermelidir.
- Kadın bedeninin cinsel çağrışımlar yaratacak biçimde, gereksizce görselleştirilmesinin önüne

geçmenin yollarını düşünmelidir.

- Dilin içinde yerleşik, bir cinsi ya da cinsel yönelimi diğeri karşısında aşağılayan cinsiyetçi ve homofobik sözcük ve söylemlerin dönüştürülmesi konusunda duyarlı olmalı, yanlı sözcük ve terimlerin yerine eşitlikçi bir söylemi geliştirmek için çaba göstermelidir.
- Cinsiyetleri ve cinsel yönelimleri ne olursa olsun, farklı yaş, görüntü, fikir, görev ve rollere sahip insanların medyadaki her türlü içerikte, gelenekler, alışkanlıklar ve cinsiyetçi ve homofobik kalıpyargılar dışına çıkılarak sunulması konusunda gereken özeni göstermelidir.
- Her türlü içeriğin oluşturulmasında, erkeklerin olduğu kadar, kadınların ve cinsel yönelimleri farklı olanların da görüşlerini, deneyim ve uzmanlıklarından kaynaklanan bilgilerini topluma yansıtmalıdır.
- Kadınlar ve cinsel yönelimleri farklı olanlar

arasında olumlu rol modeli olabilecek örneklerin haberleştirilmesi ve programlarda kullanılmasına öncelik vermelidir.

Şiddetin haberleştirilmesi

Medya çalışanları, kadınlar ve cinsel yönelimleri farklı olanların uğradıkları kötü muamele, baskı ve şiddetin haberleştirilmesinde özellikle şu noktalara dikkat etmelidir:

- Cinsiyet ayrımcılığına dayalı şiddet hiçbir biçimde meşru gösterilmemeli, şiddetin toplumsal düzlemdeki önemini azaltacak sansasyonel kullanımlardan ve mizah malzemesine dönüştürme eğilimlerinden uzak durulmalıdır.
- Mağdurun kimliği gizli tutulmalı, kimliğin teşhisine yarayacak diğer bilgiler de verilmemelidir (ad, fotoğraf, adres, yerel odaklı haberler için yerleşim birimi vb.).
- Konuşulacak kişinin rızası önceden alınarak,

kişi konuşması sonrasında karşılaşılabileceği olası riskler konusunda bilgilendirilmelidir. Bu bilgilendirme çerçevesinde mağdura teşhis edilip edilmemeye karar verme hakkı tanınmalıdır.

- Cinsiyetleri ve cinsel yönelimleri nedeniyle şiddete uğrayanlarla ilgili haberlerde mağdurların onurunun korunmasına gereken özen gösterilmelidir. Bu ilke özellikle şiddet sonucu yaşamını yitirenlerle ilgili haberlerde daha büyük önem taşımaktadır.
- Mağduru küçük düşürücü durumlarda gösteren fotoğrafların kullanılmasından kaçınılmalıdır.
- Taciz ve tecavüz gibi cinsel suçların haberleştirilmesinde kullanılan dile özen gösterilmelidir. Saldırganın ifadesinden yararlanılarak hazırlanan metinlerin mağdur açısından yaralayıcı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu haberlerde kullanılan görsel malzeme ile anlatım biçiminin pornografik ve özendirici çağrışımlar yaratmamasına dikkat edilmelidir.

- Sorumlu bir anlayış benimsenerek şiddete uğrayan ya da risk altında olanlar, çözüm yolları ve yöntemleri konusunda bilgilendirilmeli, var olan kuruluş ve yardım hatlarının erişim bilgileri haberde yer almalıdır.

FOREWORD

In the process of EU harmonization, all candidate countries are expected to adopt European values on ensuring social inclusion. The media has an inevitable role in the perception and internalization of these values and in the creation of various initiatives to that end. The effectiveness of the media becomes particularly important when considering women, children, the disabled, those with different sexual orientations and groups which have different cultures, who all have a less advantaged status in society.

The Media and Diversity Guidelines have been prepared within the scope of the Media and Social Inclusion Project which was launched in 2005 by the British Council in cooperation with BBC World Service Trust (WST) with the purpose of supporting the media's role in social inclusion and in which the Turkish Association for Journalists Association (TGC) also took part as a national partner in 2006.

In the course of the scientific research carried out at the beginning of this Project, news articles published in four national newspapers, representing different media groups, were looked at using content analysis techniques to examine how different social groups are represented in these news stories over a period of one year. In line with the results of this research, the problems

in the representation of less advantaged groups were determined and the necessary improvements to the existing professional principles related to the subject matter were identified.

In order to prepare the Media and Diversity Guidelines, a series of development meetings were carried out with the participation of leading media professionals (editors, reader representatives, journalists, television professionals) from the written and visual media organizations of Turkey and relevant NGO representatives and academics:

- Representation of Children in the Media, 20 January 2007, Istanbul
- Media Representation of Women and Sexual Orientations, 24 February 2007, Istanbul
- Cultural Differences and the Role of the Media in Ensuring Social Accord, 24 March 2007, Istanbul

Relevant experts from the BBC were invited to each meeting where there was mutual exchange of information and experience. In addition, the guidelines of related international, media and professional organizations in Turkey and in various countries were collated to create a base for the debate. At the meetings, the obstacles to responsible, principled journalism in the public interest were examined; the media's role in promoting social

inclusion and the steps that should be taken towards this goal were discussed. The guidelines produced during the meetings were compiled after being submitted for comment to the project participants, partners and consultants, and finally were incorporated into this manual. These guidelines also aim to expand and extend the reach of the principles set out in the Turkish Journalists Declaration of Rights and Responsibilities published by the Turkish Association of Journalists.

The Media and Diversity Guidelines consist of general principles which aim to support the representation of less advantaged groups in society from a more inclusive and objective perspective in the media. It is possible to extend and regulate this work by including other groups into the work area or updating the existing material. Media organisations can also expand and tailor these principles to fit their own institutional structure and capacity. Implementation of these principles will rely on the efforts and determination of media institutions to set up their own internal mechanisms.

We thank all representatives of the BBC WST and meeting participants who contributed to this work and we are sure that, with your support, it will contribute to a more inclusive society.

Orhan Erinç

Turkish Journalists Association, President

Chris Brown

British Council, Director Turkey

Women, Different Sexual Orientations and the Media

Guidelines for the Media to transform production and content development processes for the benefit of gender equality

Aims

Media; with the power it has, should be used as a vehicle that contributes to the struggle to achieve gender equality, rather than a means of reflecting and perpetuating inequality.

In line with this aim, media organizations, building on efforts to ensure gender equality up to now, should examine their responsibilities in their field of activity in order to move closer to the ideal of equality between

genders, which are stated in national and international regulations.

Within this context, relating all their actions with the ideal of gender equality, media organizations and media professionals should aim to fight discrimination based on gender and different sexual orientations in relation to their production process.

Basic duties of media organizations

Based on international and national targets in ensuring gender equality, all media organizations should create and implement gender sensitivity specific self-regulation policies and inter-organizational monitoring mechanisms and should make them public. These systems should also include agencies with a consulting role which will develop recommendations when there is deviation from the aim of ensuring gender equality in the content of the publications.

In order to enhance the gender sensitivity of media

professionals, institutional training programmes should be prepared and participation to relevant programmes outside the institution should be encouraged.

Monitoring discrimination on the basis of gender or sexual orientation and publicizing violations through the news and/or other communication means should be a priority for all media organizations.

Media professionals should be encouraged to scrutinize all incidents and facts with regard to gender equality.

Equal opportunities should be available to all media professionals as regards employment conditions in media institutions and the representation process of media professionals in professional organizations.

Within this framework;

- Increasing the number of female media professionals should be prioritized.
- The principle of “equal fee for equal work” should

be applied for media professionals regardless of gender.

- Women should be given equal opportunity to be promoted to management posts.
- Policies and mechanisms should be developed for preventing discrimination and harassment of women and people with different sexual orientations at work.

Basic duties of media professionals

Being aware of the importance of their role in the process of enhancing sensitivity to discrimination on the basis of gender or sexual orientation, media professionals

- should pay more attention to the problems of women and those who are discriminated against due to their sexual orientations.
- should find ways to prevent unnecessary visual representation of women's bodies in a sexual way.

- should be aware of sexist or homophobic language and expressions which cause humiliation and should make efforts to develop alternative language that promotes equality.
- should make an effort to portray people at different ages, with diverse appearances, opinions, duties and roles, regardless of their gender or sexual orientation, extending beyond traditional stereotypes
- while forming any type of content, should publicize the views and knowledge of women and those with different sexual orientations, based on their experiences and specializations as much as those of men
- should give importance in programmes and in news items to stories about those who could set positive role models among women and those with different sexual orientations.

Delivering news about violence

Media professionals should pay attention to the issues mentioned below in reporting news stories about the ill-treatment, pressure and violence experienced by women and those with different sexual orientations:

- Violence based on gender discrimination should never be portrayed as legitimate and the tendencies to sensationalize violence and turn them into humorous pieces should be avoided.
- Due diligence should be paid to keep the identity of the victim secret as well as other elements that may help to identify the victim (name, photograph, address, settlement unit for local news etc.)
- The consent of the person to be interviewed should be obtained previously and s/he should be informed about the possible risks s/he might face after the interview. In line with this, the victim should be given the right to decide to be identified or not.

- In news items about those who are subject to violence due to their gender or sexual orientation, due diligence should be paid to protecting the dignity of the victim. This principle is especially important in news about those who lost their lives as a result of violence.
- Use of photos that humiliate the victim should be avoided.
- Due diligence should be paid to the language used when reporting news stories about sexual crimes such as harassment and rape. The possibility that texts drawn up using the testimony of the offender may be traumatic for the victim and that visual material and the words used to report these incidents may be regarded as pornographic should be taken into consideration.
- Those who are subject to violence or at risk should be informed about possible solutions and contact information of existing institutions and help lines should be given in the news.

